

Uharte-Arakil

Aurkibidea

Udalerria: Uharte-Arakil

Sarrera

Uharte-Arakil Sakana eskualdeko udalerria da, Nafarroa Garaiko ipar-mendebaldean kokatua. Larraun du mugakide iparraldean, Irañeta eta Arakil ekialdean eta Ergoiena hegoaldean.

- **Biztanleak:** 839
- **Euskaldunak:** %23,78

Ahotsak.eus-eko datu orokorrak

- Hizlariak: **2**
- Zintak: **2**
- Pasarteak: **1**
- Transkribatutakoak: **1**
- Audioak: **1**

- Bideoak: **0**

Proiektuak

- Dialektologia-EHU
- Koldo Artola: Ziorditik Uztarrozeraino

Hizlariak

Miguel Astiz Fernandino (1923)

Uharte-Arakilen jaioa 1923an. Gurasoak ere bertakoak zituen.

UHA-001 Hizlari ezezaguna

Pasarteak gaika

Herri honetan landu eta transkribatu diren pasarteak, gaika antolatuta.

1. Baserria

1.1. Lurra lantzeko lanabesak

- **Hizlaria(k)**: Astiz Fernandino, Miguel
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Artola Kortajarena, Koldo
- **Erref**: UHA-002/001
- **Iraupena**: 0:07:00. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:07:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai
- **Gaia(k)**:
Baserria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak
- **Laburpena**: Lurra lantzeko lanabesen inguruko azalpenak.

Transkripzioa

- [Goldea], emendi eskube mateko? gizona?... gure gizona, ta emen, tute ematen tzuen, gora.

- Ia esaten duzun berriz ere, ez nuen [grabagailua] ongi paratua; orduan hau da goldea, ezta?

- Bai, ta emen maten tzuen? emendi onia... burni bet, ola, e? nai baziñuen ee, geyo sartzeko, gutxigo sartzeko... segun ingerra, edo lana nola n(a)i izen, ta emen euste zen e... pasadorëa, ta nez-, nei duzunian asko sartu, u bajatu, bera, bera bajatu beiz e, ta orduen? sartzeko den asko, bi-iru zentia ta ola, gelditu biek, e? igual, asko sartute, lurrien-ta. Nai baziñuen ariño joan, orduen jaso, itten zen.

- Klaro, gutxiago sartzekoan lurrean, arinago joaten zen...

- Bai.

- Orduan hau da goldea, e?

- Bai, goldia da... zureskua de, dena zuresköa! puntan e burni bat baduen... orrek.

- Eta ze pieza zituen horrek orduan?

- Deus ez!

- Horrek, andaitzek?

- Au, andaitze ya, emen, beste zur bät? ola, pixkuat biurriye? ola? emen,

esku(b)e... mateko?... orixe.

- Eta goitik behera doan hori, hori zer da?

- Au? burni bet? emen e... puntura, laurrie jartzeko.

- Nola jartzeko, laurria?

- Laurrie, nai dezu ein o asko sartu do gutxi sartu.

- Ah, laurrie? neurria?

- Bai... laurrie mateko goldiei, nai baduzu... asko sartu? do gutxi sartu, segun... segun giroak e bai, soruan e... beti ezta igual egoten, bakizu...

- Bai, batzuetan lehorrigo edo idorrigo edo...

- Primaderan ezta gogo oten, da ta orduen ee... tierra asko bedu, te... ud ondoan, beix? lurra arroa egoten da, ta orduen e... geyo sartu.

- Eta zer beste makina izaten da?

- Geo... landarra, beste...

- Landarra, hori... landarra; zer beste?

- Arie ere bai.

- Zer beste?

- Beste?... ola, saten diagu uk, arrastola...

- Karrastola?

- Arrastola... lurre berdintzeko.

- Lurra berdintzeko, e?

- Bai, oi... lurre berdintzeko da; ereki in duzunian, berdin-berdiñ eoteko gio...

- Besterik bada?

- Prabana saten diau guk, makine edo ori...

- Brabana edo makina, gauza bera da?

- Bai.

- Makina edo makine?

- Makine, iguel da!

- Besterik bada?

- Besteik? bai, badie, geo... pontxona saten diagu...

- Pontxona, e?

- Bai, besteik... lepariek bi klase die, bat e... bi klase are; bat, bostortz... bost ortzekua? ta bestea zazpikua da.

- Bi klase; bat bost hortzekoa eta bestea zazpikoa.

- Areak dia; area, are, are-kurri-, kurrilloa saten diogu uk.

- Zeinei, zazpikoari?

- Bai, biek, kurrillöak, bi oik; kurrilloak, nola joaten die?... ola? oik igual die.

- Are-kurrilloa, e?

- Bai.

- Bada bat inoiz aditu dudana, kutre, kutrea; hemen ez da halakorik?

- Emen eztao orrela, ez, olako kutreik.

- Orduan goldea esplikatu duzu pixka bat; eta landarra?

- Landarra pues... oi da pues, lau... lau zure o izein ttu, ta an... amasei ortz

maten ttula aurrien... cuatro por cuatro deiciséis ya, zera bakotxian? lau

maten ttu, zure bakotxean. Ta okin maten du... burni bet? denak e... bueno,

ba-, barak esaten diagu uk... barak? bi bara maten ttu, bat aurrien bestea

atzien ee... denak batien juateko, zurek, ta orrek maten du, ugel bet... alde

batea ere emen, burniye, an-, anille, da anillea eamaten du, ta eskin betian

juateko, ta, geo buelta ematen zuenen beste eskiñea pasten da ore, ta,

idiek perek maten dube: remo. Anille ee, korredora, izen du...

- Eta zer, diferentzia handia dute goldeak eta landarrak? bai...

- Nola?

- Goldea gehiago da lurra harrotzeko, ezta?

- Arrotzeko, arrotzeko.

- Eta landarra lan egiteko...

- Larrantarra (!) da ereittek, gari ereittek, ta olo ereittek ta... lurre gozatzeko, lurre batzeko.

- Eta gero area ere, e? bost eta zazpi hortzekoak; biak dira are-kurriloak...
- Bai.
- Eta horiek zertarako dira?
- Lurre komontzeko oik ee; uda? ude, ud ondoan, ibiña ta ori, gariek ee kendute, oriei? ibiña esaten diagu uk...
- Ibiña? zer da ibiña?
- ¡Rastrojo!
- Ah, rastrojo, e?
- Bai, ta ore, ok, ore garbitzeko izeten die oik.
- Eta ze diferentzia da batetik bestera? bost hortzekotik zazpikoetara?
- Zazpi ortzekoak gutxio sartzen da.
- Gutxiago sartzen da?
- Bai, bostekua asko sartzen da, obenian bost, (...)

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2024-03-26

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com